

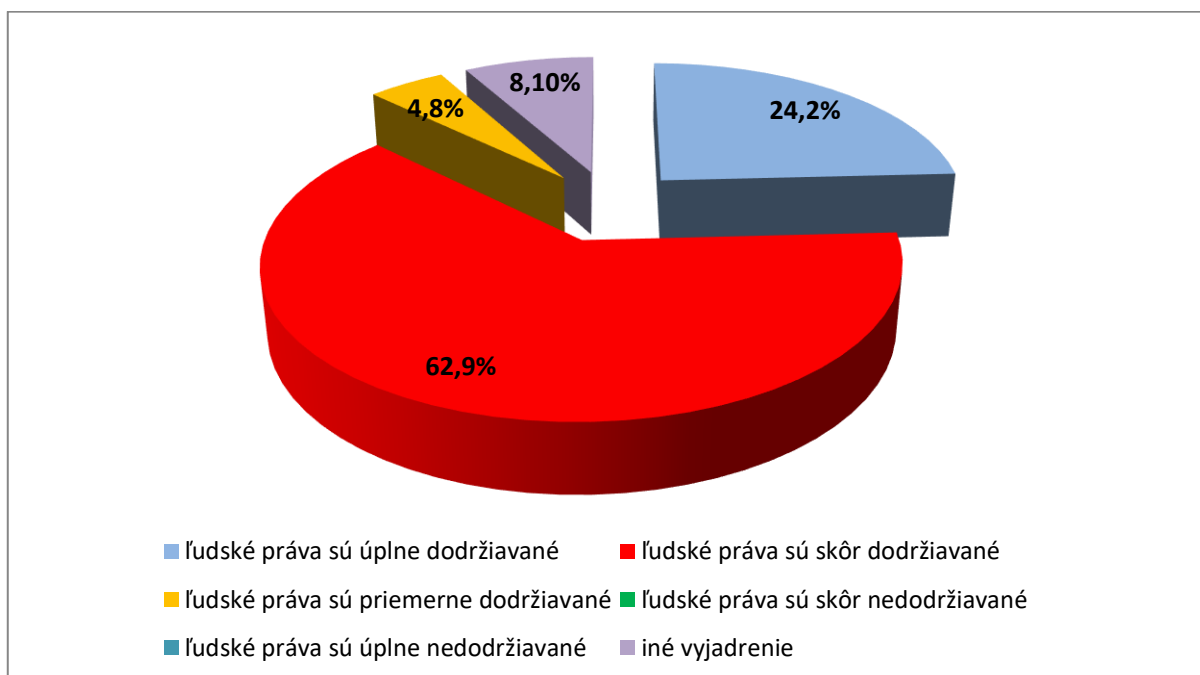
Dodržiavanie ľudských práv v strednej škole v školskom roku 2023/2024

Ľudské práva definuje Všeobecná deklarácia ľudských práv ako základné práva a slobody, ktoré patria každému človeku od narodenia bez ohľadu na jeho rasu, pohlavie, etnickú, národnostnú alebo štátnu príslušnosť. K ďalším dokumentom upravujúcim špecifické oblasti ochrany ľudských práv patrí antidiskriminačný zákon a Dohovor o právach dieťaťa, na ktorého dodržiavanie sa odvoláva aj Školský poriadok Súkromnej školy umeleckého priemyslu v Žiline.

Od 28. 11. 2023 do 12. 12. 2023 mali žiaci 1., 2. a 3. ročníka možnosť vyjadriť svoj názor na dodržiavanie ľudských práv v strednej škole prostredníctvom anonymného online dotazníka. Pedagogického prieskumu, ktorý sme realizovali po ôsmykrát, sa zúčastnilo 62 žiakov, t.j. 34,3 %.

Žiaci hodnotia stav a úroveň dodržiavania ľudských práv v strednej škole pozitívne – 15 žiakov sa vyjadrilo, že ľudské práva sú úplne dodržiavané (24,2 %), 39 žiakov sa vyjadrilo, že ľudské práva sú skôr dodržiavané (62,9 %), 3 žiaci prezentovali, že ľudské práva sú priemerne dodržiavané (4,8 %) a iné vyjadrenie poskytlo 5 žiakov (8,1 %).

Dodržiavanie ľudských práv v triedach 1., 2. a 3. ročníka v školskom roku 2023/2024

Zdroj: Výsledky pedagogického prieskumu „Dodržiavanie ľudských práv v strednej škole“, december 2023.

Z vyhodnotenia dotazníka vyplynuli uvedené závery:

a) 48,4 % žiakov sa nestretlo s porušovaním ľudských práv v strednej škole, 22,6 % žiakov sa stretlo s porušovaním ľudských práv a 29,0 % žiakov sa nevyjadrilo, či sa stretlo alebo nestrelo s porušovaním ľudských práv v strednej škole;

b) najčastejší typ porušovania ľudských práv v strednej škole predstavuje neobjektívne hodnotenie vzdelávacích výsledkov žiakov (50 %), čo je nárast o 28 % oproti výsledkom zo školského roku 2022/2023, popieranie práva na vlastný názor (8,1 %), diskriminácia (8,1 %), šikanovanie a kyberšikanovanie (3,2 %), ponuka a predaj nelegálnych látok (1,6 %), negatívne vyjadrenie k porušovaniu ľudských práv uviedlo 29,0 % žiakov;

c) v prípade porušenia ľudských práv v strednej škole by sa žiaci obrátili na triedneho učiteľa (30,6 %), na rodičov (21 %), spolužiakov (19,4 %), školskú psychologičku (9,7 %), výchovného poradcu (6,5 %) a kamarátov z mimoškolského prostredia (6,5 %), iné vyjadrenie poskytlo 6,3 % žiakov;

d) pri riešení nedodržiavania ľudských práv v strednej škole uplatňujú učitelia najčastejšie riešenie problému diskusiou (86,4 %), čo je porovnateľné s vyjadreniami za posledných päť školských rokov, 3,2 % žiakov sa vyjadrilo, že vyučujúci ignorujú riešenie problémov žiakov a 10,4 % žiakov uviedlo iné vyjadrenie ku riešeniu problémov porušovania ľudských práv v školskom prostredí;

e) najrozšírenejší zdroj informácií o ľudských právach predstavuje školské prostredie (46,8 %), čo je porovnateľné s vyjadreniami zo školského roku 2022/2023, rozhlas a televízia (17,7 %), rodinné prostredie (11,3 %), rovesníci (11,3 %), internet (4,8 %), noviny a časopisy (1,6 %) a záujmové skupiny pre voľnočasové aktivity (1,6 %), iné vyjadrenie poskytlo 4,9 % žiakov;

f) 90,3 % žiakov vedelo vymenovať aspoň dve ľudské práva, vo výpovediach najčastejšie rezonovali právo na život, právo na slobodu prejavu, právo na vlastný názor, právo na vzdelanie, právo na súkromie, právo na vierovyznanie a pod.;

g) žiakov 1., 2. a 3. ročníka najčastejšie trápia uvedené problémy – učenie (33,9 %), zdravotný stav svojich blízkych a vlastné zdravie (29,0 %), sociálne vzťahy s učiteľmi (12,9 %), sociálne vzťahy s rodičmi (4,8 %), 19,4 % žiakov uviedlo iné problémy alebo sa nevyjadrilo;

h) 67,8 % žiakov pozná dokument Dohovor o právach dieťaťa, čo predstavuje porovnateľné výsledky za minulé školské roky, 83,8 % žiakov pozná telefónnu linku – Linka detskej istoty (116 111);

i) 90,3 % žiakov vymenovalo aspoň jeden príklad pozitívnej zmeny v uplatňovaní ľudských práv v strednej škole, ktorý evidujú za posledný školský rok, napr. otvorená komunikácia s učiteľmi, diskusie o dodržiavaní ľudských práv, riešenie výchovných problémov žiakov, preventívne aktivity v oblasti diskriminácie a intolerancie, poradenské aktivity školskej psychologičky, výchovného poradcu a koordinátora primárnej prevencie, činnosť školského parlamentu, pozitívna sociálna klíma v škole a pod.

Vedenie školy prijme na základe uvedených zistení primerané opatrenia ku zlepšeniu stavu a úrovne dodržiavania ľudských práv v strednej škole v nasledujúcom období.

PaedDr. Peter Majer